

Arbetsordning för inrättade och avveckling av huvudområde

Fastställd av Utbildnings- och forskningsnämnden

2013-04-17

Dnr HIG-STYR 2013/64

Innehåll

Inrättande av huvudområde	2
Huvudområden på olika nivåer	3
Underlag	3
Verksamhetsidé och vision.....	3
Lokal kontext	3
Granskningsprocessen	4
Kvalitetsutskottet	4
Processbeskrivning.....	4
Uppföljning av huvudområde	5
Ändring av benämning på huvudområde.....	5
Avveckling av huvudområde	5

Inrättande av huvudområde

Sedan 1 juli 2007 används i Högskoleförordningen termen huvudsakligt område (huvudområde) för utbildningen, i stället för huvudämne, för att beskriva de fördjupade studierna som studenten bedriver. För samtliga generella och konstnärliga examina, utom högskoleexamen, krävs poängsatt successiv fördjupning inom huvudområdet.

Ett huvudområde är ett avgränsat kunskapsområde och kan bestå av ett eller flera ämnen. Generellt gäller att huvudområdet ska kunna beskrivas som ett kunskapsområde med egen benämning.

Utbildnings- och forskningsnämnden (UFN) vid Högskolan i Gävle ska tillse att huvudområden som inrättas är vetenskapligt acceptabla vad avser innehåll och nivå. Rektor inrättar huvudområde efter rekommendation från UFN.

Ansökan om inrättande av nytt huvudområde ställs till UFN via registrator. En förutsättning för att ansökan ska behandlas är att den är diarieförd.

Huvudområden på olika nivåer

Högskolan i Gävle har generell rätt att inrätta huvudområden på högskole-, kandidat- och magisternivå. Högskolan har därutöver rätt att inrätta forskarutbildningsämnen och huvudområden på masternivå, inom ramen för sina forskarutbildningsrätter. Ansökan om inrättande av huvudområde på masternivå, som inte faller inom ramen för Högskolans forskarutbildningsrätter, måste föregås av särskild examensrättsansökan till Universitetskanslersämbetet. När examensrätt beviljats, kan ansökan om inrättande av huvudområde ställas till UFN enligt föreliggande arbetsordning.

Underlag

Akademisk miljö

En viktig förutsättning för kvalitetssäkringen av ett huvudområde är dess akademiska miljö och möjligheter till forskningsanknytning. Den akademiska miljön skapas och upprätthålls av en rad olika faktorer som kan viktas och värderas olika från fall till fall, men en central komponent är att det måste finnas forskarutbildade lärare som är engagerade i pågående forskning. Detta är en förutsättning för kvalificerad forskningsanknytning av utbildningen. Om ansökan omfattar att huvudområdet ska kunna bära en examen på avancerad nivå, krävs att minst en docent eller professor är knuten till området.

En annan central komponent är att det måste finnas erfarna och didaktiskt skickliga lärare med ett stort intresse för utbildning. Pedagogisk meritportfölj är ett sätt att teckna en bild av den pedagogiska kompetensen. Utöver dessa två centrala komponenter kan man tänka sig många andra komponenter som kan bidra till den akademiska miljön, såsom kopplingar till större forskningsprojekt eller forskarnätverk, utbildningssamarbete med andra lärosäten, möjligheter till internationellt utbyte, etc.

Till ansökan skall läggas en redovisning av de vetenskapliga och pedagogiska meriterna hos de lärare som kopplas till det sökta huvudområdet. Därutöver tar nämnden emot de beskrivningar av den akademiska miljön som akademien finner lämpliga att anföra.

Att lägga till ansökningshandlingarna: Kompetenstabell enligt bilaga 1, samt förklarande PM

Verksamhetsidé och vision

Varje nytt huvudområde som inrättas skall ges en tydlig motivering i förhållande till Högskolans verksamhetsidé och vision. Till ansökan läggs därför en motivering till hur det sökta huvudområdet förväntas bidra till uppfyllelsen av Högskolans verksamhetsidé och vision.

Att lägga till ansökningshandlingarna: PM om anknytning till verksamhetsidé och vision

Lokal kontext

Ett grundkrav på ett huvudområdes lokala kontext är att det utgör huvudområde i ett program eller har motsvarande status i program, t.ex. undervisningsämne i ett lärarprogram eller

teknikområde i ett högskoleingenjörsprogram. Övriga områden kan utgöra stödande områden, men kan inte inrättas som huvudområde.

Att huvudområde är inrättat är en förutsättning för att nämnden ska behandla ansökan om inrättande av nytt program; därför är en *planerad* programtillhörighet tillräcklig som lokal kontext

Att lägga till ansökningshandlingarna: *Beskrivning av befintlig eller planerad programkontext*

Nationell/internationell kontext

Utbildnings- och forskningsnämnden vid Högskolan i Gävle ska tillse att huvudområden som inrättas är vetenskapligt acceptabla vad avser innehåll och nivå. Till ansökan läggs därför en beskrivning av huvudområdets nationella och i tillämpliga fall internationella identitet och karaktär, d.v.s. finns det inrättat vid andra lärosäten? Finns det en nationell/internationell konsensus kring huvudområdets centrala innehåll och karaktär? Finns det etablerade nätverk inom området och vilken koppling har HiG i så fall till dem? Hur väl står sig HiG i jämförelse med andra lärosäten där området finns, sett till lärarkompetens, forskning, etc?

Att lägga till ansökningshandlingarna: *PM om nationell och internationell kontext*

Granskningsprocessen

Kvalitetsutskottet

Högskolans kvalitetsutskott är ett utskott under UFN som har till uppgift att kvalitetssäkra processer i enlighet med fastställda kriterier och rutiner. Kvalitetssäkring av processer innebär bland annat att kvalitetsutskottet granskar ansökningar om inrättande av nytt huvudområde, för att sedan ge UFN underlag för rekommendation till rektor.

I granskningen ingår i kvalitetssäkringssyfte en bedömning av extern sakkunnig. En eller två sakkunniga kan utses, beroende på ärendets art och komplexitet.

Processbeskrivning

Den interna granskningsprocessen går till enligt följande:

1. Granskningsprocessen inleds med att akademien bereder ärendet och lämnar in ansökan enligt arbetsordningen och förslag på externa sakkunniga till Utbildnings- och forskningskansliet (UFK). Ansökan går därefter för vidare beredning till kvalitetsutskottet tillsammans med förslag på externa sakkunniga. UFK anmäler ärendet till UFN.
2. Kvalitetsutskottet kontrollerar att underlaget är komplett och kan utgöra grund för bedömning av sakkunnig. Om det saknas information i underlaget går ärendet tillbaka till akademien för komplettering. När ärendet är komplett utser UFN:s ordförande en eller två externa sakkunniga och skickar ärendet vidare till sakkunniggranskning.
3. Sakkunnig granskar underlaget och lämnar ett utlåtande till kvalitetsutskottet.

4. Sedan ansökningshandlingarna kompletterats med sakkunnigs utlåtande, beslutar kvalitetsutskottet om fortsatt beredning enligt följande:
  - a) Om inga brister har upptäckts lämnas ärendet till UFN med förslag till beslut.
  - b) Om kvalitetsutskottet bedömer att brister finns, skrivs dessa in i avvikelshanteringssystemet och ärendet går tillbaka till akademien för åtgärd. När akademien åtgärdat de brister som påtalats, gör kvalitetsutskottet en förnyad prövning av ansökan, som kan leda till ytterligare återremittering eller att ansökan lämnas till UFN med förslag till beslut.
5. UFN beslutar om att rekommendera eller inte rekommendera rektor att inrätta huvudområdet.
6. Granskningen är avslutad. Ansökan lämnas, tillsammans med UFN:s rekommendation, vidare till rektor för beslut.

Uppföljning av huvudområde

I de fall ett huvudområde varit föremål för extern granskning av Universitetskanslersämbetet, och bedömts hålla bristande kvalitet, ansvarar UFN för uppföljningen av akademins åtgärdsarbete. Den interna granskningsprocessen följer samma struktur som vid inrättande av nytt huvudområde (se ovan).

Ändring av benämning på huvudområde

Ansökan om ändring av benämning på huvudområde lämnas av chefen för den akademi där huvudområdet har sin hemvist. Ansökan ska innehålla en motivering av ändringen som tar hänsyn till nationell och i tillämpliga fall internationell praxis. Eventuella konsekvenser för redan antagna studenter skall också beaktas i ansökan. Ansökan bereds av utbildnings- och forskningsnämnden som lämnar rekommendation till beslut av rektor. Beslut om ändring av benämning på huvudområde meddelas utbildnings- och forskningsnämnden, kvalitetssamordnaren, examensenheten, berörda(a) akademi- och avdelningschef(er) och utbildningsledare.

Avveckling av huvudområde

Ansökan om avveckling av huvudområde lämnas av chefen för den akademi där huvudområdet har sin hemvist. Ansökan bereds av utbildnings- och forskningskansliet för beslut av rektor. Beslut om avveckling av huvudområde meddelas utbildnings- och forskningsnämnden, kvalitetssamordnaren, examensenheten, berörda(a) akademi- och avdelningschef(er) samt ämnesansvarig.

Ansökan om avveckling av huvudområde ska innehålla en risk- och konsekvensanalys, som aktualiserar följande perspektiv:

- Konsekvenser för antagna studenter

- Konsekvenser för akademisk miljö och närliggande områden
- Konsekvenser för programutbudet

I anslutning till risk- och konsekvensanalysen ska en uppföljningsplan upprättas, för att hantera de konsekvenser och motverka de risker som beskrivs i risk- och konsekvensanalysen.

Uppföljningsplanen skall förankras och göras känd hos alla funktioner som berörs av planen, så som exempelvis examensenheten, akademkanslierna, studievägledningen, etc.

Om de förutsättningar och resurser som anförts vid inrättande av huvudområdet förändras på ett sådant sätt att Utbildnings- och forskningsnämnden bedömer att hög kvalitet inom huvudområdet inte kan säkras, kan nämnden föreslå rektor att avveckla huvudområdet.

Bilaga 1

Kompetensförsörjningstabell

Anställning (professor, lektor, adjunkt, m.fl.)	Anställningsform (tillsvidare, visstid)	Område (Huvudområde eller stödjande område i utbildningen)	Anställningens omfattning vid lärosätet (%)	Tid i utbildningen, (%)	Den anställdes namn	Huvudarbetsgivare (om ej akademien/lärosätet)
<i>lektor</i>	<i>visstid</i>	<i>fysik</i>	<i>25%</i>	<i>25%</i>	<i>Albert Einstein</i>	<i>Uppsala univ.</i>